

Libris användargrupp katalogisering 2021-11-16

Mötesdatum och tid: 2021-11-16
Plats: Kungliga biblioteket
Närvarande:

- Harriet Aagaard, sammankallande, Kungliga biblioteket
- Karin Albinsson, MTM (adjungerad)
- Ingela Dahlin, Nordiska Afrikainstitutet
- Daniel Flood, Kungliga biblioteket
- Isabel Folkesson, Göteborgs universitetsbibliotek
- Eva-Lisa Holm Granath, Linköpings universitetsbibliotek
- Pär Johansson, Musik- och teaterbiblioteket
- Jörgen Boman, Västerås stadsbibliotek
- Ingrid Dannberg, BTJ
- Katja Naischtein, adjungerad sekreterare, Kungliga biblioteket
- Björn Nyqvist, Norrköpings stadsbibliotek (Götabiblioteken)
- Ulrika Orloff-Rodriguez, Stockholms stadsbibliotek
- Olof Osterman, Kungliga biblioteket
- Carin Anell, Kungliga biblioteket, adjungerad till punkt 3
- Kalle Wåhlin, Kungliga biblioteket, adjungerad till punkt 4
- Johanna Robinson Aalto, Kungliga biblioteket, adjungerad till punkt 5
- Oskar Laurin, Kungliga biblioteket, adjungerad till punkt 5

§ 1. Dagordning

Dagordningen godkändes.

§ 2. Föregående minnesanteckningar

Minnesanteckningarna godkändes och lades till handlingarna.

§ 3. Metadatabyrån

Carin Anell var adjungerad till mötet och visade förändringar och uppdateringar som gjorts sedan hon på vårt möte 6 april diskuterade Metadatabyrån sist.¹ Hon berättade att KB fortsätter att flytta hjälptexter från Libris katalogisering till Metadatabyrån, som är betydligt enklare att uppdatera. De är anpassade till RDA och får anvisningar till RDA-toolkit.

Det finns anvisningar för fler materialtyper:

- Datorspel
- Film
- Bidrag
- E-böcker
- E-tidskrifter och e-serier
- Digitala reproduktioner, men fortsatt diskussion om förändringar pågår.

Anvisningar för digitala reproduktioner diskuterades. Eva-Lisa påpekade att länknings mellan tryckt och elektroniskt fungerar i Libris katalogisering, men inte i Libris webbsök och i annan export i MARC21.

Isabel önskade tydligare information om planerade regeländringar. De kan påverka olika script som biblioteken gjort och nödvändig utveckling av scripten vid förändringar kan ta tid att genomföra. Carin påpekade att det nu finns ett aktivare nyhetsflöde. Den nya prenumerationsfunktionen används av cirka 250 personer.

- Anvisningar för SAB-klassifikation i Libris
- Lathundar för agenter. Carin visade lathunden och användargruppen efterfrågade fler lathundar.

Carin berättade att typografin inte är klar. Sidorna ska bli mer kompakta och exemplen ska få en tydligare layout och bättre höra ihop med rätt anvisning. Menyn ska få flera nyanser av rosa för att visa hierarkier. Carin visade en exempelsida som användargruppen tyckte såg bra ut.

Det kommer förhoppningsvis att bli möjligt att spara egna favoriter. Det görs med kakor eftersom det inte finns inloggning till Metadatabyrån. Björn påpekade det var en bra funktion, men att man riskerar att tappa dem om man rensar sina kakor.

Sökning i Metadatabyrån diskuterades. Eva-Lisa påpekade att Carin informerat om detta på mötet 6/4. Det går att söka i hela texten, men sökordsförslagen kommer endast från rubrikerna.

Termen Skolböcker diskuterades. Olof Osterman förklarade att det finns tydliga regler för Skolböcker och att Läromedel är ett vidare begrepp. Eva-Lisa menade att anvisningar för Läromedel är tydliga, men att katalogisering i Libris ändå är inkonsekvent. Hon efterfrågade en undervisningsfilm.

Karin efterfrågade anvisningar om punktskrift och talböcker. MTM har fått hjälp av Katarina Synnermark på KB, men det vore bra med anvisningar i Metadatabyrån.

¹ [Möte 2021-04-06](#)

Björn efterfrågade anvisningar om Ljudböcker. Carin svarade att det är på väg.

Kontaktvägar till KB diskuterades. En samlingssida med olika e-postadresser till olika funktioner önskades. Carin tyckte det var en bra idé.

§ 4. SPARQL

Kalle Wåhlin, systemutvecklare, var adjungerad till mötet för att visa hur KB:s SPARQL-endpoint kan användas.² Användargränssnittet är än så länge rätt utvecklat, men planer finns för förbättringar. Även exempelfrågor ska läggas till och förtydligas. Kalle använder själv tjänsten [Yasgui](https://libris.kb.se/sparql) för att formulera SPARQL-frågor. Då måste KB:s endpoint läggas in: <https://libris.kb.se/sparql>.

För att söka i Libris krävs att använda rätt entiteter i frågorna. Dessa kan man hitta via poster om man går till Turtle-vyn, som är kompaktare än JsonLD. Man kan även gå till KB:s basvokabulär på id.kb.se

Kalle visade hur man kan bygga ut sökfrågan bit för bit. Idag måste man lägga till prefixen för vokabulären (t.ex. bf2 eller kbv) men det är bestämt att i framtiden använda endast kbv vilket förenklar sökningar i SPARQL.

SPARQL är precis som SQL ett frågespråk, men är för rdf-data. Sökfrågorna byggs upp med tripplar med subjekt, predikat och objekt. Det är möjligt att bygga ut sökfrågan bit för bit.

Önskemål om exempelfrågor för sökning på sigler och bibliotek. Kalle kan utöka med detta vid behov.

Användargruppen tyckte att det var lite krångligt och att de sökmöjligheter som idag finns i Libris webbsök fungerar bra. Det bör finnas möjlighet att ta fram olika typer av rapporter via sökningar i ett enklare gränssnitt än via KB:s SPARQL endpoint. Kalle menade att SPARQL inte bör vara det *enda* sättet, utan snarare ska ses som ett komplement till andra sök, när frågorna är av mer komplex karaktär. I ett nytt Libris webbsök är det tänkbart att låta SPARQL arbeta i bakgrunden.

En styrka med SPARQL är att man på ett effektivt sätt kan ta fram meningsfull information genom att sätta ihop data från olika källor. T.ex. kan man utnyttja länkar som finns i Libris till externa tjänster som Wikidata. Det förutsätter att entiteter är refererbara med URI:er och att dessa är sammanlänkade. Ju längre vi kommer med länkningsarbetet i Libris XL, desto kraftfullare kommer SPARQL att bli.

§ 5. Librisfrågor

Johanna Robinson Alto, produktledare för bland annat Libris, och Oskar Laurin, enhetschef med operativt ansvar för Librisfrågor sedan mars 2021, presenterade sig och informerade om status för Librisfrågor. Ansvar för Librisystemen har splittrats genom flera omorganisationer på KB. Libris samordning KB, en intern styrgrupp för Libris, har äntligen kommit igång. Forumet ska bereda frågor för Libris utvecklingsråd, ett externt forum. Det har legat vilande under en tid, men ska komma igång igen under våren 2022. Mandatperioden för medlemmar i

² [KB SPARQL-endpoint](#) ; [Exempelfrågor](#)

utvecklingsrådet är 2 år och nya medlemmar behöver rekryteras. Arbetet har inväntat KB:s nya organisation, men nu finns den på plats. En fråga de ska gå vidare med är Libris vision.

Eva-Lisa efterfrågade offentlig information om vilka som sitter i Libris utvecklingsråd samt minnesanteckningar/protokoll för möten. Hon har fått minnesanteckningar från tidigare möten via Johanna och menade att många frågor var likartade de frågor vi diskuterar i användargruppen.

Johanna visade och gick igenom en releaseplan för Librisutveckling/Libris Roadmap version 1.24 – 1.26 där vår nuvarande ambition är att försöka genomföra en release per kvartal. Nästa release, 1.24, blir 8 december. Användargruppen efterfrågade att Roadmappen publiceras, även om ändringar behöver göras vid omprioriteringar. Det kan vara svårt att kommunicera, men är viktigt för biblioteken. Isabel påpekade att sökning på KB:s webb ger konstiga signaler när det finns en träff för Libris från förra året, men många för SwePub.

Oskar berättade att det blir en Libris användardag 2022, troligen under hösten.

Eva-Lisa önskade mer information om arbetet med Verk. Roadmappen tar upp ”Fortsatt arbete med verk” för version 1.24. Johanna svarade att det pågår arbete, men att det inte blir några stora förändringar till 1.24.

Johanna informerade om det målbildsarbete som gjorts för att ta fram en strategi för KB:s nationella tjänsteutbud. Det genomfördes under vinter-vår 2020-2021. Målbilden ska ge stöd för prioritering och planering. Arbetet färdigställdes under mars, men beslut i KB:s ledningsgrupp är ännu inte klart. Tjänster som är högt prioriterade inom förvaltningsområdet SBFF, där Libris ingår, är:

- Nytt Libris webbsök
- Nytt Swepub sök
- Nytt Libris fjärrlån

Kommunikation ska ske genom:

- Versionsinformation publiceras i samband med releaser
- Libris kundservice
- Katalogsupport för katalogfrågor
- Libris användargrupp katalogisering
- Libris utvecklingsråd för strategiska frågor (när det är igång)

Oskar informerade om utbildningar i Libris katalogisering. Oskars enhet, där Libris kundsupport ingår, har tillsammans med enheten för Insamling – Metadata ansvar för kurserna. Diskussion pågår om det ska vara fysiska och/eller digitala kurser och hur en uppföljning ska göras pågår. Det finns olika fördelar och nackdelar. Det finns många tankar runt utbildningarna, men än så länge få beslut. Eva-Lisa påpekade att andra bibliotek skulle kunna stötta KB med utbildning. Oskar svarade att även det tar tid att organisera för KB.

Johanna undrade vilka erfarenheter Göteborgs universitetsbibliotek har efter att ha testat Signumsviten. Isabel svarade att det var svårt att använda den i befintligt skick eftersom deras sviter ser annorlunda ut. Hon lovade att skicka en skriftlig rapport till Harriet.

Vi har i Libris skapat en deldatabas för DST, Digitaliserat Svenskt Tryck, där man nu kan se avgränsningen för det som ingår i DST. Projektet DST drivs av 5 universitetsbibliotek och KB tillsammans. Karin Byström vid Uppsala universitetsbibliotek är projektledare för hela projektet. Eventuella frågor kring projektet bör ställas till henne.

Isabel hade synpunkter på användning av metadata för DST och kommer att ta kontakt med Karin Byström.

§ 6. Libris användargrupp katalogisering – sammansättning och mandatperioder

Harriet berättade att mandatperioden för medlemmar i Libris användargrupp katalogisering är 2 + 2 år, det vill säga högst 4 år. Medlemmarna är uppdelade i två grupper så att hela gruppen inte byts ut samtidigt. Under pandemin har förnyelse av användargruppen inte skett enligt plan utan mandatperioderna har förlängts. Mycket har hänt sedan förnyelsestrukturen infördes 2015 och det finns skäl att fundera över användargruppens sammansättning. Alla medlemmar kommer därför att sitta kvar under 2022. Ett förslag om sammansättning ska tas fram och diskuteras under våren.

Flera tog upp problem med att användargruppen inte är tillräckligt känd. Ett förslag var att delta och presenteras på Libris användarmöte 2022

§ 7. Kompetensfrågor – vad behöver vi för kompetens idag?

Karin har behövt teknisk kompetens för sitt arbete på MTM eftersom de i mycket arbetar med automatisk katalogisering

Många specialområden kan inte fullt ut finnas som digitala kurser. Exempel är Äldre tryck och Musik. Det är nödvändigt att titta på det fysiska materialet. För specialområden behövs specialistkompetens och KB kan utnyttja kompetens på andra bibliotek för undervisning.

Harriet menade att digitala utbildningsmoduler för katalogisering i Libris kan kombineras och därmed utnyttjas av olika katalogisatorer med olika kompetens och behov.

§ 8. Övriga frågor

a. Elib-poster i Libris

Ingrid undrade om någon uppdaterar elib-poster i Libris. BTJ gör detta ibland när BTJ-bibliotek har bestånd. Katja berättade årtal mm kommer att bli bättre när det är möjligt att uppdatera entiteter i posterna maskinellt och inte endast byta ut en tidigare post. Elibs poster brukar bli bättre, t.ex. med korrekt utgivningsår, men KB kan inte ta emot posterna.

b. E-plikt

Göteborgs universitetsbiblioteks e-pliktposter i Libris saknar uppgift om primär medverkan. Göteborg använder företaget Eplicta för att leverera e-plikt. Eplicta har varit i kontakt med e-plikten på KB och menar att det inte är fel på deras leverans utan att KB meddelat att Libris inte kan ta emot upphovsdata via RSS eftersom det inte går att skilja mellan organisation och personnamn. För e-plikt från DIVA kommer primär medverkan med, men inte upphovsuppgift. Katja ska se över leveranser och se vad som kan göras.

E-plikten kan sökas via bibliotekskod EPLK i Libris katalogisering.

c. Verk i Libris

Libris användargrupp önskar mer information om arbetet med Verk och möjlighet att delta.

Minnesanteckningar

Harriet Aagaard, sammankallande